

While most Canadians support official bilingualism, a majority is also supportive of bilingualism on a personal level, in the sense of expressing a desire to be able to speak both official languages. In reality, Canada has a policy of «dual bilingualism,» or, more commonly, «linguistic duality»—two linguistic majorities cohabiting in the same country, with linguistic minority communities spread across the country. Linguistic duality and cultural diversity are fundamental and complementary values of Canadian identity. Tolerance and a sense of accommodation are engrained Canadian values—this is largely thanks to duality, which has taught Canadians to respect one another [1, p.12].

These are just some of the questions that are examined in the current report.

References

1. Elaine Gold, Janice Mc. Alpine. *Canadian English: A Linguistic Reader*. - Queen's University, Kingston, Ontario. - 2010. - 235 p. 2. Jeanette Altarriba, Roberto R. Heredia. *An Introduction to Bilingualism. Principles and Processes*. - New York: Taylor and Francis Group. - 2010. - 360 p. 3. Carol Myers-Scotton. *Multiple Voices. An Introduction to Bilingualism*. - Blackwell publishing, USA. - 2006. - 457 p.

Т. В. Громко

ВИВЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ СПЕЦИФІКИ НАРОДНИХ ГЕОГРАФІЧНИХ ТЕРМІНІВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ УКРАЇНИ

На сучасному етапі діалектна лексикологія є однією з найактуальніших галузей мовознавства. Дослідження словникового складу народних говорів пов'язано з розширенням фактологічної бази для розв'язання глото- і етногенетичних проблем в етимологічних, історико-семасіологічних та ономастичних студіях. Це зумовлено необхідністю постійного розширення фактичної бази діалектної лексикології, збирання та систематизації лексичного матеріалу, поширеного на різних етнічних територіях, що орієнтовано на створення Лексичного атласу української мови та Словника українських народних говорів. Тому зростає значення досліджень, присвячених лексичним системам конкретних регіонів і тематичних та лексико-семантичних груп.

Тенденція до вивчення діалектної лексики як самодостатнього об'єкта, а не з позицій допоміжності для розв'язання позадіалектологічних проблем (слугування історії мови, етимології, сучасній українській літературній мові) простежується у тому, що мовознавцями України формується коло вузьких спеціальних проблем Розв'язання їх спрямоване, по-перше, на пізнання особливостей номінативних ресурсів, засобів і способів номінації в діалектній мові; по-друге, визначення векторів, а також факторів змін у лексичних системах говірок; по-третє, на окреслення етимології лексики говірок, з'ясування особливостей її функціонування та відношення до лексики літературної мови; по-четверте, на описування мовної особистості діалектоносія (ідіолекту); по-п'яте, на вивчення говіркової лексики в часі і просторі (наприклад, динаміки лексики регіону) тощо.

Складна організація регіональної лексики як сукупності одиниць окремого структурного рівня потребує неоднакових прийомів її аналізу різними вченими. Основними з них є класифікація, тобто виділення сегментів лексичної системи, синтез та аналіз (формування семантичної структури лексеми, виявлення сталого й варіативного у номінації, семантиці, мотивованість і походження номінативних одиниць тощо).

Основною іманентною ознакою регіональної мови є зв'язок з відповідним мовним простором, тобто входження лексеми у різні говірки, що зумовлює варіювання номінативних одиниць навіть у континуумі діалектної мови. Так, варіювання, зміни лексеми у мовному просторі можуть охоплювати акцентну, фонемну,

морфемну, семантичну структури, виявлятися у синтактиці.

На семантичну й формальну структури лексеми, її змінність у мовному просторі (просторову поведінку) впливають структурна організація сегментів лексичної системи, типи відношень між одиницями у структурованих за різними ознаками об'єднаннях (у межах лексико-семантичних груп, синонімічних, антонімічних, гіпонімічних рядів та ін.).

Проведене нами дослідження народних географічних термінів Центральної України (на матеріалі Кіровоградщини) [1, 2] показало, що ця лексична група є досить численною (1787 лексем та їх варіантів).

Структурно-семантичні особливості регіональної географічної лексики становлять значний інтерес для історії мови та слов'янської діалектології. Сучасний стан народної географічної лексики Центральної України – це наслідок, по-перше, давніх контактів носіїв східнослов'янських діалектів (і зокрема, української мови з носіями інших мов (переважно слов'янських) і, по-друге, взаємодії сучасних українських говірок, а також результат більш пізнього впливу слов'янських (переважно російської) мов [3], на українську мову та її діалекти. У зв'язку з цим більшість досліджуваних народних географічних термінів мають загальнослов'янський корінь характеризуються значною мірою близькою або тотожною семантикою. За характером семантичної структури вони є досить специфічними.

Виявлення чинників формування та функціонування регіональної географічної лексики показав вплив екстралінгвальних (геоморфологічних, гідрографічних особливостей території, історичних умов) та інтралінгвальних чинників (зміни значень лексем, наприклад, звуження / розширення). Саме в них іноді міститься вказівка на:

- наявність корисних копалин: *глини^сич'е* 'місце, яма, звідки беруть глину', 'місце добування води' (*ви^бойіна, водо^качка, ск^важина*);
- склад і характер рослинного і ґрунтового покриву форм і типів рельєфу: *бай^рак* 'лісок у яру', 'рідкий ліс' [2, с.15-16];
- різні особливості природного середовища: *лин^дик* 'частина поля' [2, с. 110] тощо.

Своєрідність народних географічних термінів виявляється на рівні діалектного континууму, на відміну від наукових термінів [4] їм притаманні:

- полісемантизм: *берег* 'берег', 'луг', 'рівнина, поросла травою', 'луг заливний', 'місце, що заливається водою після розливу', 'прибережжя при розливі', 'пасовище', 'низина', 'низина біля річки', 'низина залита водою', 'яр' [2, с. 22-23].
- експресивність: *йар- йарок – йарище – йаруга* [2, с.207-209].
- широка варіативність: 'купа каміння' *бугро^вище; вал, валок, на^ввал, от^вал; ка^гат, ка^гата; ко^пиц'а; купа, ку^п'ица, с^купище; куча, кучу^гура; насип* [2, с. 30].
- складність синонімічних відносин: 'камінь' *бол^ване; брила, брил'а; вал, валу^ни; ска^ла, ска^ли, ска^л'а, ска^л'ука* [1, с. 29].

На словотворчому рівні регіональна географічна лексика демонструє традиційні словотворчі моделі. Найбільш продуктивним способом утворення назв, як показало дослідження, є суфіксальний спосіб. Помічено особливо активне використання таких суфіксів: **-ик, -ин, -ина, -иськ, -ище**.

Сфера функціонування, семантичні зрушення і особливості значення, впливають на ареальне закріплення географічних термінів. Регіональне дослідження народної географічної лексики має важливе значення для вирішення питань слов'янського глотто- і етногенезу, оскільки в її значеннях містяться багато стабільних, консервативних даних.

Список використаних джерел

1. Громко Т.В. Семантичні особливості народної географічної термінології Центральної України (на матеріалі Кіровоградщини). – Кіровоград, 2000. – 175 с. 2. Громко Т.В., Лучик В.В., Поля-

руш Т.І. Словник народних географічних термінів Кіровоградщини. – Київ–Кіровоград, 1999. – 224 с. 3. Толстой Н. И. Славянская географическая терминология: Семасиологические этюды. – М., 1969. – 260 с. 4. Черепанова Е. А. Географическая терминология Черниговско-Сумского Полесья (Опыт семантической классификации) // Полесский этнолингвистический сборник: Материалы и исследования. – М.: Наука, 1983. – С. 173-189.

L. E. Podolska, O. V. Shershun

THE ENGLISH LANGUAGE AND THE GLOBALIZATION

The present article aims to show the importance of the English language, as the key for international understanding and world regulation, as well as to conceit that the English language and globalization walk side by side, making simpler the ways around the world. It is also exposed the practical use of the English language in the everyday of the human being wherever around the world.

Towards the end of the 20th century English became a truly global language and since then it has kept its privileged position among other world languages. It is estimated that English is spoken by about 1.5 billion people all over the world. The term ‘global English’ reflects various functions English serves on all continents [4].

Globalization and English language are said to work as pull factors for one another. English language plays a major role in the progress of globalization. Globalization of trade and commerce, increasing diversities of work force with different setup values have increased the importance of English language usage.

Man has been using language as a medium of communication for the ages, today due to globalization the English language has become the most prized possession of communication. The English language is a propeller for advancement of career and a machine to mint money. And it is a telescope to view the vision of future. In this global world, communication in English is now recognized as an inseparable part rather the life blood of every activity which occurs in our day to day life. Now a day’s every organization functions through a communication process, wherein mutually independent persons create and exchange messages to articulate and achieve commonly held objectives and goals [1].

In this global world English is the language of the latest business management. English language is not only a means for international commerce, it has become increasingly essential for inter-state commerce and communication. It is the official language of air transfers and shipping, the leading language of science and technology, computers and commerce and a major medium of education. In an era of increased communication through the telephones, fax machine, television and modem, the world is becoming more and more globally oriental. Business, families, friends and many other groups with common interests are able to form small tele or cyber communications that transcend geographical boundaries.

In addition to providing you with knowledge, skills, and attitudes that are necessary in the workplace, the study of languages, literatures, and cultures, like the study of history, philosophy, or mathematics, helps you develop the analytic skills needed to be an effective participant in local and national discussions. Studying languages in the context of history, politics, and popular culture can help you follow international events with insight, opening up perspectives to make you an informed and responsible citizen of your country and of the world [2].

Language study introduces you to new realms of ideas, customs, habits, and values. In both professional and personal ways, the twenty-first century places demands on people’s global knowledge. As the Internet has changed the way we think about the transfer of information, so has it eliminated the sense of distance between us and the citizens of

other countries. Materials from around the world, for both business and pleasure, are available to every person who has access to a computer. Diverse cultures in contact with one another can create unprecedented opportunities for exchange, cooperation, and mutual benefit. International contacts are an integral part of many careers, and people without the skill and sensitivity to deal with other cultures are at a disadvantage.

As a consequence, foreign language teaching is being reshaped by changes in society brought about by the emergence of new technologies like the Internet and by globalization. Non-verbal communication codes and practices have to be taught explicitly to minimize the impact of intercultural misunderstanding and conflict. CLIL, content and language integrated learning, should be given equal importance than the teaching of language form and function [3].

Moreover, the widespread use of new mobile technologies, social networks and the Internet are making it possible for language teachers to provide more personalized instruction that places the student at the centre of the learning process and allows a more inclusive learning environment that can work best for students of any ethnicity, gender identity and ability.

New teaching frameworks, methods and techniques are needed, like flipped learning, cooperative learning, project and challenge based learning and gamification.

There is no doubt that globalization has changed the face of English language. In fact, globalization has changed the life style of human beings altogether, the English language has given a new life to the modern man.

Список використаних джерел

1. Anderson, C. *Globalization and border crossings: Examining issues of national identity, citizenship, and civic education.* [Текст] / C. Anderson, J. H. Landman. – Chicago, Ill.: American Bar Association, Division for Public Education, 2003. 2. Braine, G. *Teaching English to the world: History, curriculum, and practice.* [Текст] / G. Braine. – Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers, 2005. 3. McCormick, K. *The culture of reading and the teaching of English.* [Текст] / K. McCormick. – Manchester, England: Manchester University Press, 1994. 4. Sonntag, S. K. *The local politics of global English: Case studies in linguistic globalization.* [Текст] / S. K. Sonntag. – Lanham, MD: Lexington Books, 2003.

О. И. Опалева

БЕСПЕРЕВОДНЫЕ СПОСОБЫ СЕМАНТИЗАЦИИ ЛЕКСИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ

Активный лексический запас школьников и студентов нуждается в упорядоченности и непрерывном расширении. Под семантизацией лексики понимают различные способы объяснения обучаемым значений еще неизвестных им слов [1, с. 186]. Способы семантизации могут быть переводными и беспереводными. К переводным относят: семантизацию слова путем замены иностранного слова соответствующим словом родного языка, перевод в сочетании со сравнением, перевод-толкование. По мнению О.Г. Гориной, такие единицы как, например, фразовые глаголы и фразеологизмы прочнее закрепляются в памяти при семантизации с помощью меткого и точного перевода на родной язык [2, с.25].

К беспереводным способам относят: демонстрацию действий, картин, рисунков; дефиницию, описание значения слова уже известными словами; раскрытие значения родового понятия через видовые (англ.: *firefighters, journalists, designers are professions*); семантизацию с помощью синонимов или антонимов; определение значения слова на основе его внутренней формы (анализ словообразовательных элементов или соотнесение со словом родного языка, имеющим общий ко-

рень с английским словом); контекстуальную догадку т.д. Применять этим способом необходимо при обучении иностранному языку как детей, так и взрослых. Стоит согласиться с Т.А. Дакукиной, что беспереводные способы развивают языковую догадку, увеличивают практику в языке, создают опоры для запоминания, усиливают ассоциативные связи, но вместе с тем требуют больше времени, чем переводные, и не всегда обеспечивают полноту понимания [3, с. 60].

С целью семантизации лексической единицы *train* (фр. «поезд») можно использовать метод контекста, ознакомив учащихся с рядом фраз. Например: *mon train est parti à 9 h. 30* или *j'ai manqué mon train*. Английское слово *basket*, безусловно знакомое молодёжи по названию игры баскетбол, можно семантизировать так: *the basket weighs five pounds* (фунты и иные неметрические единицы измерения, принятые в Великобритании, представляют отдельный интерес для русскоязычных учащихся).

Уже упоминавшийся способ антонимов можно использовать, например, при изучении прилагательных: англ.: *cold – warm*; фр.: *froid – chaud*. Важным является и применение дефиниции: объяснения новой лексической единицы при помощи уже известной: англ.: *a teenager – a person from 13 to 19 years of age*; фр.: *culottes – des pantalons courts* и т.д. Наконец, важной компетентностью учащегося является умение толковать новое слово на изучаемом языке. Особенно это касается вежливых форм обращения, не используемых в русском языке: *sir – a respectful term to address a man*; фр.: *mademoiselle – nom pour désigner les femmes non mariées* (данный термин не используется из соображений политической корректности в некоторых регионах Франции, например, в Бретани) [4, с. 20]. Данный способ позволяет учащимся ознакомиться и с правилами этикета, исторически сложившимися в странах изучаемых языков.

Определение значения слова на основе его внутренней формы может существенно облегчить изучение английского и французского языков русскоязычными школьниками и студентами. Это связано, во-первых, с многовековым заимствованием как романо-германскими, так и славянскими языками латинских и греческих слов, а во-вторых, с глобальной экспансией англоязычной лексики в последние десятилетия. Так, английские слова *April, Geography, information, terrorism, university* и их французские аналоги *avril, géographie, information, terrorisme, université* могут быть переведены по аналогии с явно похожими на них русскими словами «апрель», «география», «информация», «терроризм», «университет».

Однако схожесть слов в русском и иностранных языках бывает обманчивой: не следует забывать о «ложных друзьях переводчика». Так, слово *axe* в английском языке означает «топор», а во французском – «ось». Английское слово *physician* переводится на русский как «врач», однако французское *physicien* означает именно «физик» [5, с. 50]. Выбор способа семантизации должен определяться этапом обучения, возрастными особенностями учащихся, спецификой семантизируемой лексики. Здесь мы приходим к необходимости широкого применения переводных способов семантизации иноязычной лексики, которые могут стать объектом наших дальнейших исследований.

Список использованных источников

1. Лаптёнок Г.В. Особенности семантизации лексики на начальном этапе обучения / Г.В. Лаптёнок // Карповские научные чтения: сб. науч. ст. Вып. 8: в 2 ч. Ч. 1 / редкол.: А.И. Головня (отв. ред.) [и др.] – Минск: «Белорусский Дом печати», 2014. – С.186-190. 2. Горина О.Г. Использование технологий корпусной лингвистики для развития лексических навыков студентов-регионоведов в профессионально-ориентированном общении на английском языке: диссертация ... кандидата педагогических наук: 13.00.02 / Горина Ольга Григорьевна; [Место защиты: Мос-

ковский государственный университет им. М.В. Ломоносова]. – Москва, 2014. – 321 с.

3. Дакукина Т.А. Семантизация лексических единиц при обучении чтению оригинальных иноязычных текстов / Т.А. Дакукина // Научно-педагогическое обозрение. Pedagogical Review. – 2015. – № 1 (7). – С. 59-64.

4. Смоліна С.В. Методика формування іншомовної лексичної компетенції / С.В. Смоліна // Іноземні мови. – 2010. – № 4. – С. 16-23.

5. Курбанова К.И. Модель трёхязычного словаря «ложных друзей переводчика» (на материале французского, английского и русского языков) / К.И. Курбанова // Вестник ПСТГУ. Серия III: Филология. – 2012. – Вып. 1 (27). – С. 49-57.

М. І. Федоришин

АНТРОПОНІМНІ ФРАЗЕОЛОГІЗМИ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ПОЛЬСЬКІЙ МОВІ

В українському і польському мовознавстві існує пласт фразем античного і біблійного походження, які мають однакові антропонімі компоненти. Та це не гарантує спільності їхнього значення. Подібні за структурним складом фразеологізми в різних мовах можуть збігатися за своєю семантикою, мати деякі відмінності або й взагалі протилежне конотаційне нашарування. Семантичні розбіжності вказують на національно-культурну адаптацію інтернаціонального антропоніма, пов'язану зі світоглядом, ментальністю того чи того народу. Порівняймо: *мідасів дотик* – в польській мові цей фразеологізм означає вміння вигідно обернути якусь справу, здатність людини до випадкового прибуткового підприємництва. Цікаво, що антропонім в українській мові став основою для створення фразем з негативним значенням (*мідасів суд, мідасові вуха, цирульник Мідаса*).

Розвиток різних конотацій спільного антропоніма в польській та українській фразеології свідчить про відмінності в сприйнятті біблійних та античних образів кожним народом. Наприклад, у свідомості українців Лазар, Катон, Янус наділені більш негативними рисами, ніж у свідомості поляків: *співати (заводити, скорчити) Лазаря* (жебракувати, прикидаючись нещасним) – *istn uŁazarz (biedny, goły, opuszczonyja kŁazarz)* (вказується на бідність людини); *ставати в позу Катона* (брати на себе роль гнівного викривача) – *nieugiętyjak Kato* (непохитний), *katońska spota* (доброчесність); *дволикий Янус* (нещира, лукава людина) *janus oweoblicze* (щось двобічне, двозначне; два аспекти якоїсь справи; загадкове й мінливе обличчя).

Образ Ірода в польській фразеології ввійшов до складу такого вислову, як *Herod – baba (baba jak Herod)* (сварлива жінка), тобто вживається на позначення особи жіночого роду, на відміну від української мови, де образ Ірода – іудейського царя-дітовбивці – найчастіше позначає чоловіка, жорстоку людину, тирана, мучителя. *Ірод, проклятий Ірод* є дуже лайливими висловами в українській мові. Крім них, існує ще й фразера *іродове кодро*, що вживається на позначення притулку, місця перебування злочинних, антинародних елементів.

Як у польській, так і в українській мовах існує багато сталих висловів, що містять антропонім Іуда (*поцілунок Іуди, іудине плем'я, іудині срібняки...*). Всі вони підкреслюють таку рису, як зрадництво. У польській фраземі *chytry Judasz, jak Włoch* підкреслюється ще одна характерна риса – хитрість. Семантичні зміни цього антропоніма спостерігаємо в кашубському (польський діалект) вислові *lazęcjak Judosz*, який означає спокутувач гріхів.

Ім'я біблійного *Авраама* не закріпилося в українській фразеології так, як у польській, де маємо багато ідіом з цікавими конотаційними нашаруваннями: *przenieśćsi ęnalono Abrahama, pójśćdo Abrahama, powędrowaćna k waśnepiw kodo Abrahama, iśćdo Abrahamanapiwo*.

Як бачимо, ця власна назва тут жартівливо, іронічно обіграна. В інших зворотах вживається дериват *Абрамек* і вказує на особу єврейської національності: *siedzić w kyszeni u Abramka (żydów), spotkać się z Abramkiem* (хильнути спиртного в корчмі).

Не збігаються в зіставлених мовах фразеологічні портрети *Адама* і *Єви*. Так, адамове ребро в українській мові не тільки жартівлива назва жінки, але й спільна частина чогось. Наймення першої жінки майже не зустрічається в українській фразеології, а в польській маємо *córki Ewy, synowie Ewy*, а також такі фраземи з негативною конотацією, як *wesołecórą Ewy* (жінки легкої поведінки), *ciekawa jak pierwsza Ewa*.

Як бачимо, джерелом виникнення цих фразеологізмів найчастіше є антична культура і Біблія. Але все-таки деякі з них мають суто національне коріння. Можна вважати, що таким польським іменам, як *Каська, Ясь, Домінік*, не пощастило, бо в складі фразем вони позначають не найкращі риси людини: *głupia Kaśka, głupi Jaś, śpiewać Tadeusza* (ставати покірним, грати під чужу дудку). Фразеологізм *fikmik Dominik* характеризує не саму особу, а її вчинок (легковажний, хитрий). Український народ теж має свої «улюблені» імена. Так, багато гумористичних фразеологізмів утворилися навколо імен зі звуком [х]: *Охримова свита; Не зивай, Хомко, на те ярмарок; Плести щось про Химині кури*. Імена *Охрім, Хома, Хима, Хвеська, Хівря, Хведька* стали конститутивними центрами у фразеологізмах, характеризуючи недотеп, пустобрехів, недоумкуватих, а то й відвертих дурнів, як-от: *На безлюдді і Хома чоловік; У мене Хома й добра нема; Леська та Хвеська хоч якого дзвона перегудуть; Розумний, як Хведькова кобила*. Але чому саме ці імена? В. Д. Ужченко вважає, що це залежить від належності до тієї чи іншої лексичної групи, фонових ознак імені, але аж ніяк не етимології [1].

В українській картині світу найчастіше за образом *Івана* стоїть проста людина, бідняк (*Не перийши раз Іван бідний*), протиставляючись панові, багатіям (*Пан з паном, а Іван з Іваном; Що вільно панові, то не вільно Іванові*).

Таким чином, ім'я *Іван* унаслідок його поширення і належності до певної групи набуває узагальненого значення, стає символом, навколо якого й утворюються різнопланові фразеологічно-семантичні стійкі вирази. Саме ім'я починає співвідноситися не з конкретною особою, а з типовою діяльністю багатьох.

Ми простежили, що більшість фразеологізмів, утворених на національному ґрунті, мають негативну конотацію. Тобто народ (як український, так і польський) прагнув висміяти людські вади. Окрім описаних, це ілюструють і такі усталені вислови: *вплуталась як Настя в постолі; говорив Мирон рябої кобили сон; допасти-ся (припасти, добратися), як Мартин до мила* (без почуття міри, жадібно, запоззято); *дурний як Омелько; дурного Кирила і Химка побила; заробити як Марко (Хома) на вовні* (абсолютно нічого); *з Кіндратиком у голові* (божевільний); *зустрівся Яким з таким; налигався як Мартин мила; прилип як до Гандзі Пилип; розумний, як Хведькова кобила*. У польській мові це: *chodzić (tłuć się) jak Marek ropiekle; chytry jak portki Salomonowe; chytryjak Judasz, jak Włoch; ciekawa jak pierwsza Ewa; cochłop, to Bartek* (вживається для висловлення негативної оцінки і з метою образити когось); *głupiaKaśka; kucharka od świętego Marka* (погана кухарка); *śpiwać Tadeusza* (ставати покірним); *wyliczaćta blicę Mendelejewa* (говорити всякі дурниці, аж ніяк не пов'язані зі справою); *wyobraża ćsobie «coś» jakmały Kazio* (бути наївним, далеким від реальності) тощо.

Отже, фразеологічні одиниці зі спільним онімом в українській та польській картинах світу різні за емоційно-експресивним напластуванням.

Список використаних джерел

1. Ужченко В.Д. Народження і життя фразеологізму/В.Д.Ужченко. -Радянська школа,1988. - С.45-47.

О. Є. Хомік

МІФОЛОГЕМА ГРУША В ТЕКСТАХ УСНОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ

Об'єктом аналізу цієї розвідки є одна із поширених як у слов'янському фольклорі, так і в українському дендрологічних міфологем, що має широкі символічні функції, – груша. Для формування наукового підходу до дослідження фольклорних образів принципового значення набуває уявлення про самодостатність народної культури, системну природу фольклорних явищ, а також про те, що генезис символіки образів дерев – важлива складова загального процесу семіотизації світу в рамках народної культури. Як свідчать тексти українського фольклору, із грушею пов'язана низка народних вірувань, стереотипів, що стосуються її походження, зовнішнього вигляду, локалізації, сприйняття дерева як локусу тощо. Зауважимо, що груша в народній свідомості має амбівалентний характер, «дерево, що наділяється чистотою, святістю, але одночасно пов'язується з нечистою силою» [1,с.566].

Етимологію слова «груша» виводять із праслов. **gruša* (**groušja*), яке походить від дієслова **grušiti*/**grousti* («дробити», «товкти», пор. «крушити»). Паралельною формою було праслов. **kruša* < **kroušja* < **krušiti* (пор. лит. *kr(i)auše*, латис. *krausis*, пруськ. *causios*) [2,с.122]. Це слово відомо більшості мов, порівняймо: словен. *grûška*, чеш. *hruška*, польск. *grusza*, полаб. *gräusóí*, *gräúsva*, болг. *круша*, сербохорв. *крушка*, чак. *krùšva*, польск. діал. *krusza*, кашуб. *kreša*, в.-луж. *krušwa*, н.-луж. *kruša*, *kšuša* тощо.

У текстах української народної творчості образ *груші* є досить продуктивним, про це, зокрема, свідчать численні фразеологізми: *виліз на грушку, рвав петрушку; де піде, то все золоті грушки за ним ростуть; не паде грушка дальше від листя; як грушка досягне, то сама з дерева впаде; яка грушка, така й юшка; терен груш не родить* тощо. Уявлення про зовнішній вигляд і смак плодів цього дерева метафорично фіксується в українських загадках («*Що за фрукт на смак добрий / І на лампочку схожий*»; «*Діти лампочку зірвали, / З апетитом скуштували*»). Вірування у зв'язок старої груші з нечистою силою яскраво відбиті у сталому виразі «*закохався як (мов, ніби) чорт у суху грушу*» та численних чарівних українських народних казках.

Часто грушу саджають біля двору як культове дерево, вважають межовим знаком на кордонах земельних наділів. Частотною є міфологема *груша* в сімейно-обрядовому фольклорі. Відомо, що гілля, плоди, попел груші виконували апотропеїчну функцію і використовувалися в продуктивній магії для надання плодючості. Саме тому з грушею пов'язані традиційні номінації на позначення народження дитини «*упав з груші*», «*баба з груші принесла*», «*на груші сидів*». Щоб дитина була здоровою, воду після першої купелі виливали під грушу, а в саму купіль клали гілочку груші з медом для солодкого життя дитини. Прикметно, що вірування про те, чи можна підвішувати на грушу дитячу колиску чи виготовляти її з цього дерева, різняться. За нашими спостереженнями, в українських колискових піснях груша виступає «чистим», позитивним деревом: «*Повішу, повішу колиску на грушу. / Буде вітер повівати, / колисочку колисати. / Колишся, колиско, / понад землю низько, / У ній ся колише маленький хлопчисько*». Крім того, образ груші в таких текстах посилюється, йому надається яскраво виражена оберегова функція: «*Гейцю, люлю, люлю, / Під зелену дулю! / Дуля буде цвісти, / Дитя буде рости; / Дуля буде родити,*

Дитя буде ходити». Можливо, часте використання образу груші (дулі) в текстах українських колискових пісень пов'язане ще і з тим, що плоди цього дерева зовні нагадують жест – дулю, який здавна вважався найсильнішим оберегом від різних злих духів, чарування, пристрїтів, відьом тощо.

В українських весільних піснях груша є покровителькою дівчат. Виходячи заміж, вони, зазвичай, прощалися з грушею як із найкращою подругою; вона ж (зелена груша) символізувала молодість і щасливе заміжжя: *«Знає староста, знає, / де повертати має – Там верба зелененька, там наша молоденька/ Та Іванко самий знає – він навперед повертає. Ой, Іванку – пане,/ ой, де твоє військо стане? – Коло груші зеленої, у Олени молодой»*. Своєю символікою груша може підкреслювати й важку долю вдовиці. Так, у колядках, що співалися вдовиці, самотня жінка уподібнюється до *грушечки*, яка цвіте, але не плодоносить: *«Но подворочку грушечка щепка, / красно зацвѣта не зродила. / Якъ зъ грушки щепки цвѣточокъ паде, / Тожъ так удовинъ свѣточокъ иде»*. Груша символізує тут нещасливу жіночу долю, попри те, що у весільних піснях дівочтво передається через поєднання груші з яблунею, а гілку з груші часто використовують у гільці. Інші календарно-обрядові тексти, зокрема веснянки, почасти відбивають позитивну семантику аналізованого образу: *«Ой вийду я за воротонька: моя грушка вже цвіте. / Ой вийду я за воротонька: моя грушка зродила. / Ой вийду я за воротонька: моя грушка паліє. / Ой вийду я за воротонька: свою грушку обтрясу. / Ой вийду я за воротонька: до милого понесу»*.

Отже, міфологема груша в українському фольклорі відбиває різноманітні вірування та стереотипи народу, є поліфункційним образом.

Список використаних джерел

1. Етимологічний словник української мови : у 7 т. / голов. ред. О. С. Мельничук ; НАН України, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні. – К. : Наук. думка. – Т. 1 : А – Г / уклад. Р. В. Болдирев [та ін.]. – 1982. – 631 с. 2. Славянские древности : этнолингвистический словарь : в 5 т. / Т. А. Агапкина и др. ; отв. ред. Н. И. Толстой ; РАН, Ин-т славяноведения и балканистики. – М. : Международные отношения. Т. 1 : А – Г. – 1995. – 584 с.

В. В. Чмель

ІДІОМАТИЧНІ ВИРАЗИ, ПЕРЕДАНІ ШЛЯХОМ ПОШУКУ АНАЛОГА

При опрацюванні даного твору та його перекладу було проаналізовано 70 ідіоматичних виразів даного типу – 38%. Не дивлячись на той факт, що ідіоми однієї мови далеко не завжди мають відповідник в іншій мові, з загальної кількості опрацьованих нами ідіом, майже половина з них була перекладена саме цим методом перекладу. Наведемо кілька цікавих прикладів:

В реченні *«Heaven knows what pains the author has been at to give some chance reader a few hours' relaxation or to while away the tedium of a journey.»* [5, р. 11] ідіоматичний вираз був перекладений як *«Тим часом тільки Богу відомо, яку працю вклав автор на те лиш, аби випадковий читач розважився на кілька годин чи скоротав марудну мандрівку»* [3, с. 26]. Це є сталі вирази, коріння яких тягнеться далеко з минулого, і єдиною різницею є те як, і якими засобами передається їх зміст в різних мовах – в Америці слово *Heaven* синонімічне зі словами *Lord, God*, що українською означає *Бог*.

Ще один цікавий приклад – речення *«Mr. Crabbe was dead as a mutton, but he continued to write moral stories in rhymed couplets»* [5, р. 12] перекладене *«Джордж Крабб став пережитком. Та він і далі писав повчальні історії римованими*

двовіршами.» [3, с. 28]. Ідіома англійської мови *Mr. Crabbe was dead as a mutton* при звичайному перекладі звучить як «Джордж Крабб був мертвий, як баранина», зі змісту якої неможливо зрозуміти дійсне, закладене автором значення ідіоми. Письменник при перекладі на українську мову зміг знайти відповідну фразеологічну єдність - *Джордж Крабб став пережитком*.

Хоча речення «*I'm on the shelf.*» [5, р. 13] і було перекладено аналогом, однак при передачі була втрачена образність і яскравість виразу - «*Я – вчорашній*» [3, с. 28]. А при перекладі цієї ідіоми, навпаки, перекладачеві вдалося досягти ще більшого ефекту: «*Are they going to live on air?*» [5, р. 32] - «*Вони що, святим духом житимуть?*» [3, с. 45].

Вираз «*Can the law get blood of a stone?*» [5, р. 50] - «*Хіба закон націдить молока із каменю?*» [3, с. 60] був перекладений надзвичайно влучно, тому що обидві мови мають в своєму фонді прислів'я, які передають однаковий зміст, хоча внутрішня їх форма зовсім різна – в англійському варіанті це звучить як «Чи може закон здобути крові з каменю?», а в українській мові «націдить молока із каменю».

Поглянувши на наступний приклад можна помітити цікаву річ – в українській мові значення виразу «доведеться все вирішувати самому» передається ідіомою «*Самі заварили кашу, то доведеться й розплескувати і наковтатися сорому.*» [3, с. 115], а в англійській мові замість каші виступає слово пиріг «*If you've made a fool of yourself you must eat humble pie*» [5, р. 112]. Все це свідчить про різне сприйняття речей, предметів. Зате в цьому прикладі «*He was nothing but skin and bone*» [5, р. 107] - «*Він висох, мов скелет*» [3, с. 110] зміст і образність були передані значною мірою.

Такий вид перекладу найповніше передає експресивність і образність виразу, досягається бажаний автором ефект.

Переклад ідіоматичних виразів шляхом калькування.

Цей вид перекладу використовується в тому випадку, коли в мові перекладу відсутня відповідна ідіома, тобто вираз передається буквальним перекладом. Під час опрацювання твору і його українського перекладу було знайдено і проаналізовано 9 ідіоматичних виразів цього типу, що складає 5%.

Ось один з прикладів: «*They remember that they too trod down a sated generation*» [5, р. 11]. Ідіома була перекладена калькуванням «*Вони пам'ятають як самі колись топтали притомлене покоління*» [3, с. 27], оскільки в нашій мові відсутній відповідник до цього виразу, але його можна зрозуміти зі значення компонентів – «витісняти, ставати на заміну старому поколінню».

В наступному прикладі можна розібрати зміст перекладеного виразу, але не одразу, і беручи до уваги контекст. «*It is the spy seated in the stronghold of the ego*» [5, р. 58] - «*Вона шпигун у цитаделі нашого я*» [3, с. 68], звідси важко зрозуміти, хто і чому є шпигуном; але поглянувши на контекст ми бачимо, що «вона» - це «совість». Отже, зміст виразу буде таким: «Совість завжди в нашій свідомості, контролює нас і наші вчинки».

Можна зробити висновок, що калькування не являється вдалим способом перекладу ідіоматичних виразів, оскільки як правило втрачається образність і стилістичне забарвлення виразу. Але ж в ідіоматичних виразах саме експресивність і образність є найважливішими складовими.

Список використаних джерел

1. Зорівчак Р.П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія / Р.П. Зорівчак // ВШ - 1983. – 175 с. 2. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение / В.Н. Комиссаров // М. – 2001. – 192 с. 3. Моем С. Місяць і мідяки. На жалі бритви / С. Моем // Переклад під редакцією Толкачової А.С. Київ: ДНІПРО – 1989. – 574 с. 4. Пастушенко Л.П. Английские фразеологические едини-

Г. М. Шевців

Л. ФОЙХТВАНГЕР І ЄВРОПЕЙСЬКА АВТОБІОГРАФІЧНА ТРАДИЦІЯ

У романі «Мудрість дивака або смерть і перетворення Жан-Жака Руссо» (1952) Л. Фойхтвангер творчо інтерпретує фрагмент життєвого шляху Руссо. У передмові до російського перекладу роману Я. Металлов наголошує, що Руссо – один з найбагатостраждальніших письменників світової літератури [1, с.5]. Таким і бачить його читач – доброзичливою, але приреченою на самотність, глибоко нещасною людиною. У художньому світі цього роману постать Руссо не завжди фігурує на першому плані. Герой вже після смерті, яку в романі зображено з особливою інтригою, продовжує жити у своєму вченні. У тексті Л. Фойхтвангера «Сповіді» Руссо відведено особливу роль, вона проходить червоною ниткою через весь роман. Апеляції до «Сповіді» Руссо фактично виводять її в ранг протагоністів розглядуваного нами твору.

Дванадцятий розділ роману Л. Фойхтвангера називається «Сповідь», в якому Фернанд – один з головних героїв книги – потайки від свого друга й вчителя Руссо випрошує у мадам Левассер дозвіл на прочитання рукопису Руссо, який мав бути відкритий читачам лише після смерті його автора. Цим таємничим рукописом була «Сповідь» Руссо. За допомогою роздумів Фернанда автор пробуджує в свідомості читача епізоди «Сповіді» Руссо (перше покарання, пізнання несправедливості, крадіжка сріблясто-рожевої стрічки, розчарування в друзях). У центрі тринадцятого розділу роману представлений особливий момент рукопису Руссо, який був написаний «изящным, твердым почерком Жан-Жака, его недрогнувшей рукой» [3, с.101]. Тут йдеться про зізнання Руссо в тому, як він віддавав своїх новонароджених дітей у сиротинець. Передаючи почуття Фернанда при читанні цього моменту, Л. Фойхтвангер пише: «простые циничные слова Жан-Жака заставляли его содрагаться» [3, с.101]. Приймаючи все розказане Руссо за правду, Л. Фойхтвангер називає її вустами свого героя лише частиною правди, повною правда буде тоді, коли стануть відомі почуття та думки інших людей, зокрема Терези. Л. Фойхтвангер створює для свого героя такі обставини, які змушують його засумніватися у правдивості «Сповіді» Руссо. «Неужели в самой правдивой книге мира, с которой он хотел предстать перед страшным судом, он лгал?» [3, с.109]. Майстерно передає Л. Фойхтвангер почуття героя, коли на нього, здавалось би, ринули докази й пояснення Руссо цього свого вчинку. Він намагався переконати читача в його необхідності, хоч зразу ж виникає запитання, чи взагалі можуть існувати пояснення щодо таких дій? Слід зауважити, що цей біографічний факт став причиною несприйняття педагогічних ідей Руссо деякими відомими людьми того часу.

Змальовуючи тяжкий емоційний стан Фернанда після його знайомства з рукописом «Сповіді», Л. Фойхтвангер проводить читача сторінками цієї дивовижної книги, підсумовуючи: «И что бы он ни делал, он всегда был прав. Он чувствовал себя единственным праведником на земле. И что самое удивительное: он был им» [3, с.105]. Світ «Сповіді» Л. Фойхтвангер називає жахливим та страшним: «он жил в мире Жан-Жака, в чудовищном мире «Исповеди» [3, с.105]. Завершується тринадцятий розділ роману хвалебною одою цій книзі: «Что по сравнению с глубокой двуликой мудростью этой книги истины, провозглашенные великими мыслителями древности, или откровения библии, или учения классиков его родной Фран-

ции?» [3, 105]. Однак «Сповідь» Руссо та зображені в романі події породжують сумніви в душі одного з героїв роману, який шукає відповіді на запитання, хто ж такий Руссо насправді? «Зернышко правды было в том, что мудрейший из людей слеп, живет в блаженном самообмане и в самом деле походит на чудака. Фернанд сопоставил написанное в «Исповеди» с тем, что рассказывала в своей простоте Тереза и что говорил простой народ, и одно с другим не вязалось» [3, с.123].

Після інтриг з рукописом, Л. Фойхтвангер змальовує появу вже надрукованої «Сповіді», оцінюючи її по-різному. «То что Жан-Жак так беспощадно обнажал свою жизнь и свою душу, волновало читателей; они восторгались его фанатическим правдолюбием. «Исповедь» вознесла славу Жан-Жака до небес» [3, с.240]. Однак слова Жільберти, однієї з головних героїнь роману, заперечують ці слова. Її роздуми – це підсилення заявленої Л. Фойхтвангером проблеми: «Кто он – мудрец? или безумец? Или и то и другое вместе» [3, с.442]. У вуста Жільберти автор роману вкладає наступні слова про «Сповідь»: «Он попросту неспособен говорить правду, этот Жан-Жак» [3, с.241].

Роздуми про «Сповідь» Руссо подані у протиставленні позитивного й негативного. На завершення роману Л. Фойхтвангер торкається проблеми інтерпретації «Сповіді» Руссо, яка й відриває цю особливу книгу від її автора: «Этот посев дал буйные всходы и уж независимо от сеятеля принес плоды безумия и разума, разросся до гигантских размеров. Заполонил Францию и весь мир так, как Жан-Жак мечтал об этом, и совсем по-иному, чем он мечтал» [3, с.431].

Список використаних джерел

1. Металлов Я. Предисловие // Фейхтвангер Л / Мудрость чудака или смерть и преобразование Жан-Жака Руссо – М., 1956. – С. 5-20. 2. Руссо Ж. -Ж. Исповедь / Руссо Ж. -Ж. [Пер. с фр. Д. Горбова и М. Розанова]. – М. : ЭКСМО, 2002. – 640 с. 3. Фейхтвангер Л. Мудрость чудака или смерть и преобразование Жан-Жака Руссо / Фейхтвангер Л. [Пер. с нем. И. Горкиной и И. Горкина]. – М. : Издательство иностранной литературы, 1956. – 443 с.

Н. В. Яременко

КОНЦЕПТОСФЕРА РОМАНУ П.ЗАГРЕБЕЛЬНОГО «ПЕРВОМІСТ»

Творчий доробок Павла Загребельного як художню цілісність складають багато чинників – це і мистецький неспокій, і новаторський порив, і емоційна та експресивна образність. Твори митця перекладені більш як на двадцять мов, надруковані величезними тиражами «позначені неспокійним, зарядженим на новаторство темпераментом їхнього автора, активно сприймаються читачем» [1, с.296] і вже кілька десятиліть незмінно привертають увагу вітчизняних літературознавців. На думку Раїси Мовчан, «Павло Загребельний у нас ще по-справжньому не усвідомлений і не оцінений. Однак це ніяк не впливає на його популярність. І на сьогодні він залишається одним із найчитабельніших українських письменників ХХ століття» [2, с. 59].

Метою статті є осмислення нових аспектів поглибленого історизму художнього мислення П.Загребельного в романі «Первоміст» через систему художніх концептів.

Художній твір як явище мистецтва слова реалізується лише в тій цілісності, в якій проявляється його художність. Саме в феномені художності – таємниця тієї духовної сили, заради якої кожне суспільство використовує можливості мистецтва і літератури для виховання і духовного збагачення своїх громадян, бо ця сила здатна впливати на розум і почуття, розвивати уяву і формувати моральний світ людини. У романі П.Загребельного «Первоміст» всі акцентні зображально-

виражальні засоби підпорядковані одній провідній ідеї - створити цілісну картину життя народу Давньої Русі, відтворити психологічний портрет людини тієї доби.

Письменник чітко окреслює зміст і сенс існування мостищан. Адже у їхній мікродержаві є свій кодекс мислення, культура поведінки. Міст став для них «цілим світом», системою, в якій вони існують протягом століть, адже, як зазначає автор на початку твору «<...> й народилися вони власне лиш для того, щоб стати на сторожі мосту, і життя їхнє – то ні що інше, як оберігання, стояння на сторожі, пильнування» [4, с.20].

У романі функціонує система концептів, що глибоко філософськи осмислюються автором і у контексті набувають великої ваги, значимості реалізують свій смисловий потенціал. Одним із центральних є Міст - концепт, що організує образно-смислову тканину всього твору. Не випадково й новотвір «первоміст» винесено автором у назву роману.

Міст постає у творі смисловою конструкцією, до складу якої входять як статичні, так і динамічні елементи змісту. Це, по суті, - вісь, навколо якої обертається комплекс смислових домінант. Вона поєднує й переплітає рух і спокій у часі й просторі. На перший погляд, сам Міст не є складовою руху. Навіть його будова, що її так детально описує автор, свідчить про міцність і непохитність. Незмінність, сталість у часі й просторі підкреслюється також тим, що ця споруда на певному етапі свого існування стає звичною: «літописці вже й не згадували про міст, а просто писали про всіх тих, хто наближався до Києва з наміром добрим чи лихим: «Перейшов Дніпр» [4, с.12]

З іншого боку, письменник стверджує, що «<...> той МІСТ міг би називатися ще РУХОМ» [4, с.12], а отже відбувається переосмислення самого змісту поняття. На певному етапі перед читачем вимальовується своєрідна циклічна система, з якої все виникає й куди все зникає, яка існує за власними законами. І якщо на початку твору цей концепт сприймається як символ зв'язку, об'єднання мостищан з рештою Русі, то наприкінці твору він перетворюється на символ відокремленості, стає на заваді Руху.

Навіть люди, що підтримували життя мосту, по суті жили за ради нього, були лише атрибутами, елементами цієї конструкції. До групи статичних, монументальних образів-персонажів слід віднести, передусім, образ Воєводи Мостовика, своєрідного феномена, що неначе виникає з самого мосту, є його невід'ємною частиною. Значимість і незмінність, а також виняткове суспільне становище Воєводи П.Загребельний певною мірою вмотивовує, використовуючи лексичні повтори: «виходило вже так, що не Воєвода Мостовик залежав від князя Київського, а князь залежав від Воєводи, бо той перший князь, який колись настановив Мостовика, вже давно вмер, а іншого вбили, а той сам зрікся столу <...>, князі змінювалися, воєвода ж стояв твердо, стояв він на МОСТУ» [4, с.15]. Слова «Воєвода Мостовик» та «князь» в даному контексті сприймаються як образи-контрасти. Князь тут - явище змінне, тимчасове, а Мостовик - статичне, базисне, монументальне.

Як цілком статична одиниця сприймається й селище мостищан, і кожен з його жителів поодиноці. Діапазон їх руху повністю обмежений потребами Мосту, вони ізольовані від усього навколишнього світу, і лише тоді, коли був знищений у реальності, коли втратив матеріальне втілення і став лише ідеєю, спогадом, Міст насправді об'єднав мостищан з Руссю: «Не все вмерло з ним, позостався по них незборимий дух, і нові покоління взяли його собі в дорогу, як вирушали на здобуття зрадливого берега надій, і вже лиш вони перекинули міст через горе і біду, через лихоліття, вогонь» [4, с.296].

Знайомлячи читача з історією життя одного з головних персонажів – Німого,

письменник тонко виписує його таємничий світ: «Він народився глухим і німим, світ довкола вразив його тишею, це була тиша порожнечі, пустка, згодом він спостеріг, що люди лякаються пустки і намагаються розбити її словами, мовленням, але марно. Тим вони тільки обмежують свій довколишній світ, бо мова завжди має межу» [4, с.59]. Звуковий повтор ш, ж, с, виділяє слова «тиша», «порожнеча», «пустка» передає особливість психофізичного складу героя, оригінальність сприйняття ним навколишнього світу, в якому немає місця для багатозвуччя, людського гамору, відчуття суму, емоційної непевності героя, завдяки чому ми чекаємо від нього певною мірою невмотивованих вчинків, вчинків на рівні підсвідомості. Це підтверджують близькі за своїм смисловим спрямуванням рядки: «Німий не вмів думати, не міг обмірковувати найпростіших речей, він тільки дивився на золотавість вод» [6, с.174] або: «<...> він завжди жив передчуттями, вірив їм, керувався ними у всьому» [4, с.293]. Своєрідність світобачення персонажа обумовлюється його ставленням до мосту: «Якщо й жило в Німому щось схоже на вдячність, то стосувалося воно скоріше не людей, а речі неживої, споруди не менш досконалої, ніж тіло Німого» [4, с.66]. Міст сприймається персонажем не просто як витвір архітектури, а як символ безпеки, берега, до якого можна пристати

Тісний, нерозривний, якийсь містичний навіть, зв'язок Німого й Лепеті, жінки «зі світлим волоссям і світлою усмішкою» [4, с.145], відтворюється митцем через застосування повтору прийменника з, підсиленого часткою ні: «Коли Німий ухопив її в свої обійми, Лепетя нічого не могла вдіяти ні з ним, ні з собою, тільки коротко схлипнула по-дитячи» [4, с.165]. Якщо для Німого кохання до цієї жінки - це сонце душі, якого завжди потребує серце, це щось природне й чисте, то Лепетя весь час намагається боротися зі своєю пристрастю, опирається їй, вважаючи все, що відбувається між ними гріховним і брудним. Зрештою, навіть причину біди, яка трапилась з її сином, жінка вбачає у своїй слабкості.

Вагомим у творі є художній концепт «вода». Це багатоплановий образ, який обумовлює взаємодію асоціативних полів у межах роману. На цю властивість образної палітри П.Загребельного звертали увагу також дослідники О.Галич та С.Нестерук [3, с.113]. Усі світові міфології пов'язують з водою щось велике й незагненне, причетне до вічності, а разом з тим і до майбутнього. У романі «Первоміст» митець філософськи розмірковує над поняттям плинності часу, символом якого виступає Ріка. Це своєрідний повтор-переосмислення. Трансформуючись, цей концепт у романі набуває нових відтінків. Спочатку «вода» («ріка», «річище») протиставляється поняттю «міст» як динамічне статичному, а потім об'єднується з ним у єдину конструкцію – рух: «<...> своїм постійно підтримуваним рухом входив міст у спілку з рікою, яка текла попід ним у мільйонолітньому устремлінні в далеку далеч <...> ріка теж слугувала немов мостом для цілої землі, мостом, у якому вода була носієм руху» [4, с.10].

Підкреслюючи драматичність, напруженість трагедії, що сталася з батьками Маркерія, письменник використовує повтор-переосмислення: «А десь над ними стояв могутній темний міст і омивала його вода дніпрова, вода гріху, вода нещастя. А була ж колись ця вода для них обох знаком дитинства, любові, щастя, миру» [4, с.167]. У даному контексті поняття «вода» сприймається вже не як реалія, а як символ плинності, змінності, врешті-решт, як символ відплати й розплати за гріхи. Категорія «безперервності» часу, що виникає у прозі П.Загребельного, символічно акцентована, характеризується тісним зв'язком з духовністю людини, зумовлює її поведінку й мету вчинків.

Містичне звучання створює ситуаційний повтор, коли протягом усього роману головний герой стикається з одним і тим же персонажем, не обтяженим сюжетно

ніякою дією. Власне всім значним подіям життя Німого передувала зустріч з вбогим оратаєм. Саме зіткнення з ним спричинило те, що Німий залишився в Моштиці. Пізніше того ж оратая побачив Маркерій, тікаючи від воєводиної помсти. За винятком незначних відмінностей ситуація повторюється ще двічі: під час пошуку папськими посланцями дороги до хана Батия та наприкінці твору. При чому сам автор підкреслює фатальність саме цієї останньої зустрічі. Справді, вона стала передвісником руйнації кола, в якому Німий довгий час існував, втрати героєм звичного життя та зародження нових зв'язків. Ці зв'язки базуються на створенні нової світоглядної системи, в основу якої покладено вже не вузьку зацікавленість у власному добробуті, а й те, що сьогодні ми називаємо патріотизмом, тобто любов до рідної землі, турбота про неї, «найгарнішу й найсолодшу землю на світі» [4, с.296]. Автор простежує духовну еволюцію героїв, ріст їхньої свідомості.

Можна зробити висновок, комплекс художніх концептів твору, специфіка їх структури, особливості експлікації в тексті дають можливість говорити про своєрідність ідіостилію письменника. У межах художнього тексту художні концепти виділяються як «універсальні елементи смислу», характерні саме для авторського сприйняття дійсності, які в цілому утворюють авторську концептосферу та реалізують риси мовленнєвої особистості її творця.

Список використаних джерел

- 1.Балдинюк В. Наративні моделі сучасної прози (за творчістю Павла Загребельного та Валерія Шевчука): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец 10.01.06 – «Теорія літератури» / В. Балдинюк – К., 2004. – 20 с.
- 2.Дончик В. Істина - особистість: Проза Павла Загребельного: Літературно-критичний нарис.- К.: Радянський письменник, 1984.
- 3.Галич О. Символіка прози П.Загребельного / О.Галич, С.Нестерук // Вітчизна. - №5-6. - 1999.
- 4.Загребельний П. Первоміст: роман / Павло Загребельний. – Харків: Фоліо, 2002. – 365 с.
- 5.Мовчан Р. Павло Загребельний /Райса Мовчан // Слово і час. – 1999. – №8. – С. 59.
- 6.Слабошпицький М. Три варіації на тему Павла Загребельного / Михайло Слабошпицький // Дивослово. – 2002. – № 10. – С. 7 – 12.
- 7.Шаховський С. Романи Павла Загребельного.-К.: Радянський письменник, 1984.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Айтов Спартак Шалвович, к.і.н., доц., доцент кафедри філософії та соціології Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В.Лазаряна.

Алексєєв Сергій Васильович, к.і.н., доц., доцент кафедри філософії та соціально-політичних наук Донбаської державної машинобудівної академії (м. Краматорськ).

Алексюк Ігор Анатолійович, к.філос.н., доцент кафедри логіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Андрєєв Сергій Олександрович, науковий співробітник, дослідник-фрілансер.

Андрієвська Катерина Анатоліївна, аспірантка кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Архіпова Анастасія Дмитрівна, студентка кафедри політології та міжнародних відносин Вищого навчального закладу «Університет імені Альфреда Нобеля» (м. Дніпро).

Ахмад Інна Михайлівна, старший викладач Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Бабенко Богдана Олегівна, аспірантка кафедри української літератури Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Бабенко Олег Олександрович, директор Державного архіву Кіровоградської області.

Базильчук Світлана Вікторівна, студентка кафедри політології та міжнародних відносин ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (м.Дніпро).

Бахов Іван Степанович, д.пед.н., доц., завідувач кафедри іноземних мов, теорії і практики перекладу, ПрАТ ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (м. Київ).

Бескаравайний Станіслав Срегійович, к.філос.н., доц., доцент кафедри філософії і політології Національної металургійної академії України (м.Дніпро).

Бідзюра Іван Павлович, д.політ.н., проф., завідувач кафедри соціології та соціальної роботи Міжрегіональної Академії управління персоналом (м.Київ).

Бобак Галина Романівна, магістр кафедри англійської філології, факультет іноземних мов Львівського національного університету ім.І.Франка.

Бобак Марія Іванівна, к.філос.н., доц., доцент кафедри іноземних мов Тернопільського державного медичного університету ім.І.Я.Горбачевського.

Бутенко Вікторія Петрівна, аспірантка I курсу Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Василь Олексійович Пацан (Євлогій, архієпископ Новомосковський), кандидат богослов'я, к.філос.н., доц., доцент кафедри філософії Дніпровського національного університету ім. Олеся Гончара.

Веретюк Тетяна Володимирівна, к.філол.н., викладач кафедри української і світової літератури Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди.

Виноградов Геннадій Миколайович, к.і.н., доц., доцент кафедри готельно-ресторанного бізнесу Дніпровського гуманітарного університету.

Висоцька Ольга Євгенівна, д.філос.н., доц., завідувач кафедри філософії КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР».

Висоцький Олександр Юрійович, д.політ.н., проф., професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету ім. Олесея Гончара.

Власенко Наталія Іванівна, к.філол.н., доц., доцент кафедри зарубіжної літератури Дніпровського національного університету ім. Олесея Гончара.

Волкова Світлана Петрівна, старший викладач кафедри українознавства ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Волошин Ігор Володимирович, начальник Департаменту освіти та гуманітарної політики Черкаської міської ради.

Гавриленко Вікторія Вікторівна, аспірант кафедри філософії Сумського державного університету.

Гайдай Валентин Вікторович, к.і.н., науковий співробітник Національної бібліотеки України ім. Вернадського.

Гамалія Катерина Миколаївна, к.і.н., доц., доцент кафедри теорії та історії мистецтва Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури.

Гетьман Віра Олександрівна, студентка четвертого курсу спеціальності міжнародні відносини Дніпровського національного університету ім. Олесея Гончара.

Головка Анатолій Анатолійович, аспірант Національного інституту стратегічних досліджень.

Городецький Олександр Володимирович, к.і.н., доцент кафедри соціально-гуманітарних наук Придніпровської академії фізичної культури і спорту (м.Дніпро).

Горшкова Кіра Олександрівна, к.філол.н, доц., доцент кафедри української та іноземних мов ОРІДУ НАДУ при президентові України.

Грабовенко Наталія Валеріївна, к.пед.н., доц., доцент кафедри соціології та соціальної роботи Міжрегіональної Академії управління персоналом (м.Київ).

Грачевська Таміла Олександрівна, к.і.н., доц., доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету ім. Олесея Гончара.

Громко Тетяна Василівна, к.філол.н., доцент кафедри української мови Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка (м.Кропивницький).

Демиденко Олександр Ігорович, аспірант Донецького національного університету імені Василя Стуса

Дугінець Ганна Володимирівна, к.е.н., доц., докторант кафедри міжнародних економічних відносин Київського національного торговельно-економічного університету.

Замікула Ганна Олегівна, аспірант кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики Донецького національного університету ім. Василя Стуса.

Іванишин Наталія Ярославівна, к.філол.н., доцент кафедри української мови ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ).

Ищейкін Костянтин Євгенович, д.мед.н., проф., депутат Верховної Ради України.

Каневський Андрій Денисович, аспірант факультету управління Вищої банківської школи, м. Вроцлав, Польща.

Кемарська Тамара Георгіївна, старший викладач кафедри української та іноземних мов ОРІДУ НАДУ при президентові України.

Кизименко Ірина Олексіївна, к.і.н., доц., доцент кафедри філософських та соціальних наук Київського національного торговельно-економічного університету.

Ключник Руслан Максимович, к.політ.н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин Вищого навчального закладу «Університет імені Альфреда Нобеля» (м. Дніпро).

Клячин Андрій Костянтинович, к.політ.н., доцент кафедри політології Дніпровського Національного університету ім. Олеса Гончара.

Ковч Іванна Григорівна, студентка факультету філології та журналістики Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (м.Луцьк).

Кожухар Олександр Іванович, к.і.н., доц., завідувач кафедри всесвітньої історії Криворізького державного педагогічного університету.

Козакевич Ірина Олегівна, старший викладач кафедри філософії та політології Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (МАУП), м. Київ.

Колечкін Вадим Петрович, к.і.н., головний археограф відділу археографії та використання документів Державного архіву Кіровоградської обл.

Коломієць Наталія Євгенівна, к.філол.н., доцент кафедри української та світової літератур Криворізького державного педагогічного університету.

Коломієць Світлана Іванівна, викладач Чернятинського коледжу Вінницького НАУ.

Кормич Майя Олександрівна, студентка кафедри політології та міжнародних відносин Вищого навчального закладу «Університет імені Альфреда Нобеля» (м. Дніпро).

Корх Олександр Миколайович, д.філос.н., проф., зав. кафедри філософії та соціально-політичних дисциплін Університету митної справи та фінансів.

Косенко Лілія Олександрівна, аспірантка 1 курсу навчання Запорізького національного університету.

Косенко Роман Сергійович, бакалавр історії, студент V курсу історичного факультету ДНУ ім. О Гончара

Кострюков Сергій Володимирович, д.філос.н., доц., професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права ДВНЗ «Національний гірничий університет».

Кравець Анастасія Юрївна, к.політ.н., доц., доцент кафедри політології Дніпровського Національного університету ім. Олеса Гончара.

Кришталь Світлана Петрівна, аспірантка 3-го року навчання історичного факультету Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.

Куц Олена Володимирівна, к.філол.н., доц., доцент кафедри української мови Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова.

Лавренко Валерія Сергіївна, к.і.н., доцент кафедри всесвітньої історії ДНУ ім. Олесь Гончара.

Лазаренко Володимир Петрович, старший викладач кафедри філософії і політології Національної металургійної академії України (м.Дніпро).

Лазуренко Валентин Миколайович, д.і.н., проф., відмінник освіти України, проректор з гуманітарно-виховних питань, професор кафедри історії України та суспільних дисциплін Черкаського державного технологічного університету.

Лазуренко Олена Григорівна, здобувач ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Леванчук Ірина Володимирівна, аспірантка кафедри країнознавства Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Ломако Людмила Іллівна, к.пед.н., доц., доцент Донецького національного університету імені Василя Стуса (м. Вінниця).

Макарова Алла Олександрівна, к.філос.н., доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Маслюк Олександр Григорович, аспірант Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (м. Київ).

Мілінчук Дар'я Олександрівна, студентка кафедри політології та міжнародних відносин Вищого навчального закладу «Університет імені Альфреда Нобеля» (м. Дніпро).

Міняйло Світлана Анатоліївна, учитель української мови та літератури вищої категорії, учитель-методист Харківського ліцею №141 Харківської міської ради Харківської обл.

Мірошниченко Аліна Олегівна, бакалавр Університету ім. Альфреда Нобеля.

Міщенко Алла Борисівна, к.політ.н., доцент кафедри міжнародних відносин Київського національного університету культури і мистецтв.

Моргун Данііл Андрійович, студент 1 курсу факультету суспільних наук і міжнародних відносин кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету ім. Олесь Гончара.

Мосаєв Юрій Володимирович, к.соціол.н., доц., доцент кафедри соціології та соціальної роботи КПУ.

Москаленко Андрій Анатолійович, аспірант кафедри філософії Дніпровського національного університету ім. Олесь Гончара.

Мурашкін Михайло Георгійович, д.філос.н., проф., професор кафедри філософії і політології Придніпровської державної академії будівництва та архітектури.

Народовська Ольга Миколаївна, викладач КТУУ ім. Сікорського.

Ніколенко Юрій Александрович, студент Дніпровського національного університету ім. Олесь Гончара, ф-т СНІМВ, політологія, група СП-14.

Олексієнко Юлія Олегівна, студент 4 курсу, спеціальності політологія Дніпровського Національного університету ім. Олесь Гончара.

Опалева Олесь Игоревна, студентка Інституту філології і міжкультурної комунікації імені Льва Толстого Казанського (Приволжського) федерального університета.

Павлович Юрій Осипович, аспірант Інституту українознавства імені І.Крип'якевича НАН України (м. Львів).

Пальм Наталія Дмитрівна, к.філос.н., доцент кафедри філософії та політології Київської Межрегіональної академії управління персоналом.

Пасічник Наталя Олексіївна, к.пед.н., доц., доцент кафедри прикладної математики, статистики та економіки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (м. Кропивницький).

Петров Антон Михайлович, здобувач кафедри політології Київського національного університету ім. Т. Шевченка.

Петров Павло Григорович, викладач кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Пилипенко Іван Якович, заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри живопису та композиції Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури (м.Київ).

Піляєв Ігор Славович, д.політ.н., доц., професор кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (м. Київ).

Побочий Іван Андрійович, д.політ.н., проф., завідувач кафедри філософії та політології Національної металургійної академії України (м.Дніпро).

Подольська Людмила Євгеніївна, викладач англійської мови Коледжу ракетно-космічного машинобудування Дніпровського національного університету ім. О. Гончара, предметно-циклова комісія філологічних дисциплін та українознавства.

Полісюк Марія Сергіївна, аспірантка кафедри філософії Дніпровського національного університету ім. О. Гончара.

Попов Вячеслав Жанович, д.і.н., проф., завідувач кафедри філології та українознавства Міжрегіональної Академії управління персоналом, м. Київ.

Попов Георгій Віталійович, студент філософського факультету Київського національного університету ім. Т.Г.Шевченка, м. Київ.

Приходько Микола Миколайович, аспірант факультету історичної освіти Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.

Реброва Юлія Олександрівна, студентка 1 курсу Дніпровського національного університету ім. Олеся Гончара кафедри суспільних наук та міжнародних відносин.

Решетніченко Андрій Володимирович, д.філос.н., проф., професор кафедри соціальних комунікацій, філософії та суспільно-політичних дисциплін Університету митної справи та фінансів.

Романенко Анастасія Володимирівна, студент Київського університету культури.

Роменська Олена Валеріївна, к.і.н., доцент кафедри гуманітарних дисциплін Херсонської державної морської академії.

Руденко Юлія Юріївна, к.політ.н., доц., Національна академія Служби безпеки України.

Савич Анжеліка Вікторівна, старший викладач кафедри філософії та політології Національної металургійної академії України (м.Дніпро).

Савінок Віктор Сергійович, аспірант 2 року навчання спеціальності «052 Політологія» кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Інституту міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.

Семенюк Оксана Антонівна, к.філол.н., доц., доцент кафедри української мови Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника.

Семергей Наталія Володимирівна, к.і.н., доцент кафедри філософії і суспільних наук ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія».

Слівінська Аліна Францівна, к.філос.н., доцент кафедри філософії Київського Національного університету культури і мистецтв.

Смокова Ганна Ігорівна, аспірантка кафедри політології та державного управління Донецького національного університету ім. Василя Стуса.

Солоділова Олена Володимирівна, к.філос.н., доцент кафедри філософії культури і культурології, начальник відділу соціально-гуманітарної роботи Університету митної справи та фінансів (м.Дніпро).

Срібна Марія Андріївна, к.і.н., провідний науковий співробітник відділу «Історія незалежної України» Національного музею історії України (м.Київ).

Стефурак Роксолана Іванівна, к.філол.н., доцент кафедри української мови ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника».

Стрижко Гліб Євгенович, студент IV курсу історичного факультету Дніпровського національного університету ім. Олеса Гончара.

Сугацька Наталія Василівна, к.і.н., доц., доцент кафедри гуманітарних дисциплін Миколаївського інституту права Національного університету «Одеська юридична академія».

Твердовський Антон Юрійович, аспірант кафедри новітньої історії України історичного факультету Запорізького національного університету.

Теміров Богдан Юрійович, здобувач кафедри історії України Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Тітова Карина Олегівна, студентка факультету суспільних наук та міжнародних відносин ДНУ ім. О.Гончара.

Тренкін Юрій Васильович, здобувач ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди».

Уткін Павло Леонідович, студент IV курсу історичного факультету ДНУ ім. О. Гончара.

Федоришин Марія Ігорівна, магістр 6 курсу факультету філології ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Фролова Вікторія Сергіївна, студентка 3-го курсу історичного факультету ДНУ ім. Олеса Гончара.

Хоменко Віталій Олексійович, аспірант Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України.

Хоменко Галина Вікторівна, аспірант Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, викладач Індустріально-педагогічний технікуму КІ Сум ДУ.

Хомік Олена Євгеніївна, к.філол.н., доц., доцент кафедри української мови Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Хоронжук Анжеліна Олександрівна, студентка 4-го курсу Дніпровського національного університету ім. Олеса Гончара.

Христокін Геннадій Володимирович, к.філос.н., доц., доцент кафедри філософії та політології Університету державної фіскальної служби України.

Цуканова Аліна Миколаївна, студентка IV курсу історичного факультету ДНУ ім. Олеса Гончара.

Цумарєв Марат Іванович, заступник директора Центральноукраїнського інституту Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом».

Черкасова Дар'я Олександрівна, студентка Дніпровського національного університету ім. Олеса Гончара.

Черняк Галина Анатоліївна, к.і.н., доцент кафедри соціології, філософії і права Одеської національної академії харчових технологій.

Чмель Вікторія Володимирівна, викладач Національного технічного університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Шаповалова Ірина Василівна, к.філос.н., доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (м. Миколаїв).

Швець Тетяна Юріївна, студентка групи МАГ-17 ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Шевців Галина Михайлівна, к.філол.н., старший викладач кафедри практики німецької мови Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка.

Шепотько Ксенія Олегівна, студентка 1 курсу Університету ім. Альфреда Нобеля.

Шершун Оксана Володимирівна, викладач англійської мови Коледжу ракетно-космічного машинобудування Дніпровського національного університету ім. О. Гончара, предметно-циклова комісія філологічних дисциплін та українозн-ства.

Шитов Сергій Ігорович, к.філос.н., доцент кафедри філософії та соціології Національного фармацевтичного університету (м. Харків).

Шишко Олександр Григорович, к.і.н., доц., докторант кафедри історії України Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова.

Шкода Наталя Анатоліївна, к.і.н., доц., доцент кафедри історії Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Шорохов Анатолій Олександрович, вчитель Роздорської СЗШ Роздорської Селищної Ради Синельниківського району Дніпропетров. обл.

Яговкін Антон Сергійович, студент IV курсу факультету історії та філософії ОНУ ім. І.І. Мечнікова.

Якушко Надія Олександрівна, аспірант кафедри управління освітою Національної академії державного Управління при Президентові України.

Яременко Наталя Володимирівна, к.філол.н., доцент Криворізького державного педагогічного університету.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І. СОЦІАЛЬНІ ТА ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	3
<i>Побочий І.А.</i> Демагогія як засіб популістської пропаганди	3
<i>Висоцький О.Ю.</i> Когнітивні спотворення як механізми реалізації технологій політичної пропаганди	5
<i>Каневський А.Д., Решетніченко А.В.</i> Управління винагородами в організації	8
<i>Піляєв І.С.</i> Ментально-ціннісні проблеми європейського розвитку та модернізації України	12
<i>Загрійчук І.Д.</i> Демократія як проблема: український контекст	14
<i>Петров А.М.</i> Політична криза публічного управління в Україні	15
<i>Кравець А.Ю.</i> Агресія як основне джерело політичних конфліктів: біополітичний підхід	17
<i>Клячин А.К., Олексієнко Ю.О.</i> Ефективність використання технічних кандидатів «з одним прізвищем» на одномандатних виборчих округах. Частина 1: парламентські вибори в Україні 2012	19
<i>Висоцька О.Є.</i> Громадянський активізм як соціально-політичне явище в українському суспільстві	21
<i>Ключник Р.М.</i> Міфи та символи у політичному протесті	23
<i>Базильчук С.В.</i> Проблема легітимності політичної влади в Україні	25
<i>Цумарєв М.І.</i> Механізм становлення громадянської культури локальної демократії в сучасній Україні	26
<i>Руденко Ю.Ю.</i> Роль соціальної міфології у сучасному українському суспільстві	27
<i>Смокова Г.І.</i> Особливості вироблення політичних цінностей в Україні в умовах «модерної соціалізації»: теоретично-практичний аспект	29
<i>Мосаєв Ю.В.</i> Соціальні особливості європейської футбольної індустрії у розрізі результатів європейської футбольної першості 1988 року	30
<i>Ищайкін К.Є.</i> Недоліки української моделі бюджету участі	32
<i>Демиденко О.І.</i> Наслідки процесів інтелектуальної міграції: оцінка українських науковців	33
<i>Черняк Г.А.</i> Деякі соціальні аспекти інформатизації українського суспільства	34
<i>Попов Г.В.</i> Дослідження поняття «партія влади» на сучасному політичному просторі України	36
<i>Романенко А.В.</i> Перформанс як засіб досягнення політичних цілей	37
<i>Бідзюра І.П., Грабовенко Н.В.</i> Розвиток соціальних послуг у територіальних громадах для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в умовах деінституціоналізації їх соціального захисту	38
<i>Кормич М.О.</i> Парламентська криза як фактор дестабілізації політичної ситуації в Україні	42
<i>Якушко Н.О.</i> Теоретико-методологічні засади дослідження лідерства та формування лідерських якостей	44
<i>Милинчук Д.А.</i> Правовые аспекты миграционной политики в странах ЕС	46

<i>Архіпова А.Д.</i> Проблеми регулювання релігійного життя у Франції (на прикладі ісламу)	47
<i>Савич А.В.</i> Экологический критерий социальной эволюции человека в обществе	48
<i>Козакевич І.О.</i> Роль молоді у суспільно-політичному поступі сучасної України через призму неомарксистського вчення	50
СЕКЦІЯ II. УКРАЇНА В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН	52
<i>Грачевська Т.О.</i> Почесні консульства іноземних держав в Україні: правовий статус і провідні напрямки діяльності	52
<i>Петров П.Г.</i> Відповідність копенгагенським критеріям як чинник формування іміджу України	53
<i>Савінок В.С.</i> Перспективи політики Німеччини щодо України за четвертого уряду «великої коаліції» (2017-2021 рр.)	54
<i>Срібна М.А.</i> Україна на міжнародній арені у виставках національного музею історії України	56
<i>Приходько М.М.</i> Геополітичний потенціал української держави гетьмана Павла Скоропадського	57
<i>Кожухар О.І.</i> Казахстан і Туркменістан у зовнішній політиці України (кінець ХХ – поч. ХХІ ст.)	60
<i>Гайдай В.В.</i> Висвітлення процесу європейської інтеграції України на сторінках газети «Дзеркало тижня» (2014-2017 рр.)	63
<i>Головка А.А.</i> Стратегічні орієнтири України на міжнародній арені в умовах модерних викликів	65
<i>Дугінець Г.В.</i> Міжнародні виробничі мережі в агропродовольчому секторі	67
<i>Леванчук І.В.</i> Специфіка вибудовування геостратегії США в ХХІ столітті	69
<i>Замікула Г.О.</i> Актуальні питання україно-турецьких відносин у сфері безпеки	70
<i>Косенко Р.С.</i> Образ російсько-української війни у німецькому політикумі	72
<i>Міщенко А.Б.</i> Новий світовий порядок від Росії та роль України	73
<i>Павлович Ю.О.</i> Українсько-білоруські відносини та їх значення для європейської політики	75
<i>Реброва Ю.О.</i> Польський закон про Інститут національної пам'яті як чинник сучасних україно-польських відносин	76
<i>Гетьман В.О.</i> Становлення та розвиток спільної політики безпеки та оборони ЄС	77
<i>Моргун Д.А.</i> Взаємовідносини України, Росії та Заходу через призму трикутника С.Карпмана	80
<i>Ніколенко Ю.О.</i> Напрями інституційної допомоги Європейського Союзу Республіці Куба: досвід для України	81
<i>Тітова К.О.</i> Академічна мобільність в Україні та ЄС: проблеми та перспективи	83
<i>Хоронжук А.О., Грачевська Т.О.</i> Міжнародний імідж України та шляхи його покращення	86
<i>Черкасова Д.О.</i> Сучасні тенденції розвитку зовнішньої політики України	88
<i>Ахмад І.М., Чмель В.В.</i> Навчання англійської мови в країнах Європи	89

СЕКЦІЯ III. ФІЛОСОФІЯ В УКРАЇНСЬКОМУ КОНТЕКСТІ	91
<i>Корх О.М.</i> Микола Гоголь про деякі риси вітчизняного менталітету	91
<i>Солоділова О.В.</i> Про деякі типи естетичних оцінок	92
<i>Пацан В.О. (Євлогій, архієпископ Новомосковський)</i> Метаонтологія особистості як підгрунтя возз'єднання духовності і раціональності в постсекулярному просторі особистісного самопізнання	93
<i>Кострюков С.В.</i> Роль українських мислителів у розробці теорій суспільного договору	98
<i>Макарова А.О.</i> Сучасна українська філософія як гуманітарна діяльність	100
<i>Бескаравайний С.С.</i> Взаимоиндукция как проблема «позиционного тупика»	101
<i>Москаленко А.А.</i> Теїстичне підгрунтя концептуалізації співвідношення віри і розуму в богословському і філософському дискурсах	103
<i>Мурашкін М.Г.</i> Онтологія «стану безсмертя» містика та митця	107
<i>Polisiuk M.S.</i> The Modalities De Re and De Dicto in the Analytical and Theological Philosophy of Alvin Plantinga	114
<i>Андрієвська К.А.</i> Особливості осмислення особистісного становлення у персоналістичній філософії Папи Римського Іоанна Павла II	116
<i>Христокін Г.В.</i> Філософські типи теології у Візантії	119
<i>Пальм Н.Д.</i> Роль філософського знання в концепте розвитку українського общества	123
<i>Шитов С.И.</i> Об актуальности некоторых функций искусства в условиях социального кризиса	124
<i>Слівінська А.Ф.</i> Філософський дискурс «Digital Age»	126
<i>Алексюк І.А.</i> Прагматичні виміри екзистенційного зобов'язання	129
<i>Лазаренко В.П.</i> Міфологія, релігія, філософія як історичні типи світогляду та їх особливості	130
<i>Андреев С.А.</i> Философское просвещение и образование – кирпич в фундаменте демократических преобразований	133
<i>Гавриленко В.В.</i> Смерть у світосприйнятті українців (на прикладі інтермедії XVIII століття)	135
<i>Шепотько К.О.</i> Парадокс атеїзму та віри	137
<i>Аутов S.Sh.</i> J. Le Goff's Philosophical-Historical Conceptions	139
<i>Городецький О.В.</i> Природа як художній прийом для посилення соціальних мотивів у творчості Григорія Сковороди	140
СЕКЦІЯ IV. ДОСЯГНЕННЯ ІСТОРИЧНИХ НАУК В ОСМИСЛЕННІ МИНУЛОГО УКРАЇНИ	142
<i>Лазуренко В.М.</i> Роль українського фермерства у відродженні та розширенні хлібного експорту в другій половині 20-х рр. ХХ ст.	142
<i>Гамалія К.М.</i> П. М. Біцілли: синтетичне бачення історії	147
<i>Бабенко О.О.</i> Доля людей похилого віку та непрацездатних громадян, що підпадали під переселення із зони затоплення КремГЕС	148
<i>Колєчкін В.П.</i> Бойові дії частин 7-ї Гвардійської Армії на території Компаніївського району Кіровоградської області у січні-березні 1944 року	152

<i>Лазуренко О.Г.</i> Запобігання та протидія різним протиправним вчинкам в українському селі в роки відлиги	154
<i>Твердовський А.Ю.</i> Джерела формування і поповнення матеріальної та фінансової бази радянських органів соціального забезпечення населення 1920-х рр. (на матеріалах Херсонщини)	156
<i>Виноградов Г.М.</i> Інтелектуальна модель давньоруського феодалізму: історіографічні й теоретико-методологічні виміри	162
<i>Стрижко Г.Є.</i> Воєнне буття на Східному фронті Першої світової війни за джерелами особового походження рядового складу Російської армії	164
<i>Волошин І.В.</i> Роль спеціалізованої системи сільськогосподарської кооперації «добробут» у розвитку технологічної бази молокопереробних підприємств у другій половині 20-х рр. ХХ ст.	168
<i>Лавренко В.С.</i> Образи Великої війни та революції у «Російському щоденнику» П'єра Паскаля	170
<i>Кизименко І.О.</i> Збереження археологічної спадщини в незалежній Україні: історіографія	172
<i>Кришталь С.П.</i> Роль робітфаків у системі вищої освіти УСРР у 1920-х – на початку 1930-х рр.	174
<i>Ломако Л.І.</i> Єпархіальні училища в системі педагогічної освіти України другої половини ХІХ – початку ХХ ст.: огляд дореволюційних публікацій	176
<i>Маслюк О.Г.</i> Розвиток театральних і кінематографічних культурно-мистецьких закладів у Закарпатській Україні в 1944-1945 рр.	178
<i>Пасічник Н.О.</i> Ідеї М.М.Сперанського щодо підготовки освічених чиновників	180
<i>Алексєєв С.В.</i> Історичні особливості формування тіньової економіки в пострадянській Україні (1991–2004 рр.)	181
<i>Бутенко В.П.</i> Сутність офіційного визнання етнічної самоназви «українці» в Австро-Угорщині	183
<i>Шорохов А.О.</i> Зовнішня політика Івана Виговського: здобутки і втрати	184
<i>Шкода Н.А.</i> Законодавство з питань охорони дитинства в Радянській Україні в 20-ті роки ХХ ст.	188
<i>Шишко О.Г.</i> Архівно-слідчі справи з архівів СБУ як важливий фактор осмислення минулого України	190
<i>Швець Т.Ю., Волкова С.П.</i> Піч як елемент українського народного житла	191
<i>Пилипенко І.Я.</i> Історія майстерні монументального живопису Національної Академії образотворчого мистецтва і архітектури	193
<i>Попов В.Ж.</i> Формування механізму державного управління Української Народної Республіки у 1917-1918 рр.	194
<i>Роменська О.В.</i> Інженер-новатор Микола Костянтинівич Пятницький: короткий огляд діяльності	196
<i>Семергей Н.В.</i> Релігія та церква в українському національно-культурному відродженні початку ХХ століття: історіографічні актуалітети	197
<i>Шановалова І.В.</i> Роль недержавних наукових установ у розвитку історичної науки на півдні України в ХІХ ст.	199
<i>Сугацька Н.В.</i> «Праведники народів світу» на Миколаївщині	200

<i>Теміров Б.Ю.</i> Постать Степана Бандери у радянській історичній концепції: критичний погляд	202
<i>Хоменко В.О.</i> Питання співпраці М. Грушевського та Української партії соціалістів-революціонерів в автобіографічних працях історика	203
<i>Уткін П.Л.</i> Особливості комплектування Дніпропетровської спецшколи ВПС викладачами (порівняльна характеристика 1945 та 1950 років)	205
<i>Фролова В.С.</i> Залучення інтерактивних засобів у музейних експозиціях України як спосіб всебічного осмислення історичного минулого	207
<i>Цуканова А.М.</i> До причин виникнення колаборації на теренах України в часи Другої світової війни	208
<i>Miroshnychenko A.O.</i> Ukrainian Nation in World War II	210
<i>Тренкін Ю.В.</i> Висвітлення історії розвитку сільськогосподарської кооперації Української СРР у період нової економічної політики на сторінках наукового збірника «Український селянин»	212
<i>Яговкін А.С.</i> Втрата психологічної переваги над противником як перша криза в Османській Імперії в період правління Сулеймана Кануні	215
<i>Косенко Л.О.</i> Повсякденне життя України в роки Першої світової війни: історіографічний погляд на події	218
СЕКЦІЯ V. ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	220
<i>Patsan V.O. (Archbishop Eulogius of Novomoskovsk)</i> Literary Criteria to be Applied to Elizabethan Bible Translations: the Problem of Post-Secular Definition	220
<i>Власенко Н.І.</i> Діалогізація риторичних принципів жанротворення у традиціоналістському романі як випробування жанрового метадискурсу	224
<i>Коломієць Н.Є.</i> Генеза проблеми психологізму в літературі (на матеріалі наукових розвідок ХІХ століття)	229
<i>Бабенко Б.О.</i> Особливості історичної повісті «Степівчани» Миколи Смоленчука	232
<i>Стефурак Р. І.</i> Структурно-семантичні особливості оксиморона в поетичному тексті Тараса Мельничука	234
<i>Коломієць С.І.</i> Професійна компетентність викладача – словесника ВНЗ І-ІІ рівнів акредитації	236
<i>Куц О. В.</i> Семантичне ускладнення суб'єктної синтаксеми як показник похідності синтаксичної одиниці	238
<i>Ковч І.Г.</i> Лінгвістичні маркери західнополіських колядок як критерій їхнього походження	240
<i>Хоменко Г.В.</i> Українська постмодерна література в іменах	242
<i>Семенюк О.А.</i> Засоби вираження інтенсивності емоцій у реченнях із предикатами емоційного стану (на матеріалі художньої прози В. Шевчука)	243
<i>Іванишин Н. Я.</i> Роль інтертекстем у формуванні імпліцитності в драмі	245
<i>Бахов І.С.</i> Міжтекстовий зв'язок при перекладі спеціалізованих текстів з соціології у зарубіжному перекладознавстві	247
<i>Народовська О.М.</i> Специфіка англомовних гумористичних текстів малих форм	250
<i>Ахмад І.М.</i> Дослідження засобів перекладу ідіоматичних виразів з англійської на українську мову	251

Веретюк Т.В. Тип героя-робітника в романі Ігоря Муратова «У сорочці народжений»	253
Горшкова К.А., Кемарская Т.Г. Интернационализация лексики как отражение кризисных ситуаций в мире	256
Веретюк Т.В., Міняйло С.А. Специфіка детективу С. Ларссона «Чоловіки, що ненавидять жінок»	259
Vobak H.R., Vobak M.I. Value of the Canadian Bilingualism and Biculturalism Phenomena	260
Громко Т. В. Вивчення регіональної лексичної специфіки народних географічних термінів Центральної України	262
Podolska L.E., Shershun O.V. The English Language and the Globalization	264
Опалева О.И. Беспереводные способы семантизации лексических единиц	265
Федоришин М.І. Антропонімні фразеологізми в українській та польській мові	267
Хомік О.Є. Міфологема <i>Груша</i> в текстах усної народної творчості	269
Чмель В.В. Ідіоматичні вирази передані шляхом пошуку аналога	270
Шевців Г.М. Л. Фойхтвангер і європейська автобіографічна традиція	272
Яременко Н.В. Концептосфера роману П.Загребельного «Первоміст»	273
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	277

Наукове видання

Науковий редактор

О.Ю.Висоцький

У 45 **Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах.** Матеріали III Всеукраїнської наукової конференції. 30-31 березня 2018 р., м.Дніпро. Частина I. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2018. – 290 с.

У збірник вміщено матеріали Третьої Всеукраїнської наукової конференції «**Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах**», що присвячені осмисленню проблем сучасної України в соціальному, політичному, історичному, філософському, культурологічному, філологічному, правовому, економічному, педагогічному та інших дискурсах, визначенню дієвих заходів та оптимальних шляхів подолання негативних та кризових явищ у різноманітних сферах української дійсності. Рекомендовано для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, науковців.

СПД «Охотнік» В.С.

49040, м. Дніпро, Запорізьке шосе, буд.40, к. 194.

Код за ДРФО 1708213264

Свідоцтво И № 816689 від 01.01.2011.

Здано на складання 20.03.18. Підписано до друку 21.03.18. Формат 60x84/16.
Папір офс. Друк різнографічний. Гарнітура Times. Умовн.друк.арк. 9,00.
Умовн.фарб.-відб. 25,72. Обл.-видавн. арк. 26,05. Наклад 300 прим. Зам. № О 7390
